

Grod- och kräldjursinventering

Älmhult, Älmhults kommun, 2023

Ändringsförteckning

Ver:	Datum:	Ändringsbeskrivning	Granskad	Godkänt av

Uppdrag: Grod- och kräldjursinventering
Uppdragsnummer: 30050987-001
Kund: Älmhults kommun
Datum: 2023-09-01
Upprättad av: Nina Marliden

Innehållsförteckning

1.	Inledning	5
1.1	Bakgrund och uppdragets syfte.....	5
2.	Metod.....	6
2.1	Metodbeskrivning	6
2.2	Tidpunkt och ansvarig personal	7
2.3	GIS och fältdatafångst.....	7
2.4	Osäkerheter	7
3.	Resultat	8
3.1	Inventeringsområdet och det omgivande landskapet.....	8
3.2	Resultatet av fältinventeringen	10
4.	Slutsatser.....	12
5.	Referenser.....	13

Sammanfattning

Syftet med denna grod- och kräldjursinventering var att eftersöka, identifiera och beskriva de arter som förekommer inom ett avgränsat inventeringsområde. Ett två hektar stort område beläget i grund våtmark har undersökts i anslutning till ett handelsområde i Älmhults tätort, Älmhults kommun. Anledningen är att det finns planer på fortsatt expansion av handelsområdet och detta material ska bidra som del i underlaget för kommande detaljplanearbete. Till grund för arbetet ligger SIS standard för naturvärdesinventeringar tillsammans med rekommendationer för kompensatoriska åtgärder enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

De arter som påträffades i inventeringsområdet var mindre vattensalamander, åkergroda, huggorm, snok, skogsödla och vanlig padda. Våtmarken bedöms vara fortplantningsområde för mindre vattensalamander och åkergroda och tillsammans med omgivande natur inom inventeringsområdet erbjuds vilo- och födosöksplatser även för andra grod- och kräldjursarter.

1. Inledning

1.1 Bakgrund och uppdragets syfte

På uppdrag av Älmhults kommun har Sweco Sverige AB genomfört en grod- och kräldjursinventering som ska utgöra delar i underlaget för kommande detaljplanearbete (Figur 1). Syftet med denna grod- och kräldjursinventering är att identifiera och beskriva de arter som förekommer inom inventeringsområdet samt beskriva deras livsmiljö.

Alla Sveriges grod- och kräldjur är fridlysta och upptagna i artskyddsförordningen (2007:845) 6 §. Det är förbjudet att avsiktligt fånga eller döda djuren, avsiktligt störa djuren, särskilt under parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är vidare förbjudet att avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen, och skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Förbudet gäller alla levnadsstadier hos djuren. Vissa undantag från förbuden finns av säkerhets-, studie- och utbildningsskäl, för allmänna arter. Vissa grod- och kräldjur har utöver detta även ett utpekat skydd i lagen därför att deras livsmiljöer ska värnas enligt det EU-gemensamma art- och habitatdirektivet.

Figur 1. Översiktsskarta för inventeringsområdet.

2. Metod

2.1 Metodbeskrivning

Inventeringen har genomförts i fält genom direkta observationer av individer av grod- och kräldjur under två separata dagar och redovisas enligt Svensk Standard SS 199000:2014 Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning med tillhörande Teknisk rapport (SIS-TR 199001:2014).

Organismerna som ingår i denna inventering har sina huvudsakliga aktiviteter under den mörka tiden på dygnet varför inventering under kvälls- och nattetid utförts för att komplettera fältinventeringen som genomfördes under dagtid. Inventeringen dagtid utfördes i soligt till halvklart väder, svag vind med en lufttemperatur på +18 grader C. Inventeringen nattetid genomfördes mellan klockslagen 23.30 – 02.30 och vädret var klart, svag vind med en lufttemperatur på +12 grader C.

Livsmiljöer för grod- och kräldjur kartlades genom observationer i fält och bedömdes utifrån lämplighet och ekologisk funktion för djuren, i kategorierna fortplantningsfunktion, vilofunktion samt födosöksfunktion och passagefunktion (Figur 2). Den sistnämnda funktionen avser sådana miljöer som är lätta för djuren att röra sig genom på väg mellan andra delar av sina livsmiljöer. Fortplantningsfunktion och vilofunktion måste finnas i samband med miljöer med födosöksfunktion och för att djuren ska kunna röra sig däremellan måste det finnas miljöer med passagefunktion. Funktionerna ska vara sammanlänkade i tid och rum: kontinuerlig ekologisk funktion.

Figur 2. De olika delarna av djurens livsmiljö har en eller flera ekologiska funktioner för djuren.

2.2 Tidpunkt och ansvarig personal

För förstudien, fältstudien och bedömningarna ansvarar Nina Marliden, Sweco. I inventeringsarbetet deltog även William Koch, Sweco, samt Elena Widén, Sweco. Fältinventeringarna utfördes 2023-04-18 och 2023-06-09. Ansvarig för interngranskning av rapporten hos Sweco är Olof Rosenqvist.

2.3 GIS och fältdatafångst

Information samlades in i fält med hjälp av en mobiltelefon av märket Samsung Galaxy S21 5G. Grod- och kräldjur identifierades i fält och registrerades i Field Maps.

I samband med fältinventeringen togs även fotografier för respektive djurindivid när detta var möjligt. Noggrannheten för positionering med denna utrustning är +/- 5 meter. Koordinatsystemet som använts är SWEREF 99 TM.

2.4 Osäkerheter

I genomsökta databaser t.ex. Artdatabankens artportal finns bara de fynd som har rapporterats in. Avsaknad av artfynd betyder därför inte att en art inte finns i det aktuella området utan enbart att ingen har rapporterat in den. Det kan även förekomma okända fel i förekommande artidentifieringar eller i observationers platsangivelser. Artportalen är en öppen databas där alla kan lämna in uppgifter, även privatpersoner kan rapportera och många av artrapporterna är inte kvalitetssäkrade

Grod- och kräldjur är växelvarma organismer vilket gör dessa väderkänsliga. Vid kallare väder med dagstemperaturer under +10 grader C avtar aktivitet kopplat till reproduktion och födosök vilket kan medföra falska negativa resultat.

3. Resultat

3.1 Inventeringsområdet och det omgivande landskapet

En tidigare utförd naturvärdesinventering identifierade potentiella livsmiljöer för grod- och kräldjur i inventeringsområdets västra delar, se Figur 3. Dessa består av våtmarker med permanent vattenspiegel på mineraljord samt sandiga vägbankar och trädbeklädd blockig mark i nära anslutning. Naturmiljön i området är präglad av torvbrytning.

Figur 3. Naturgeografisk karta över inventeringsområdet.

Våtmarksområdet har under säsongen en växlande vattennivå, vissa delar visar tecken på att ha varit vattentäckta tidigare under våren men var vid det andra besöket torrlagda. Området innehåller två djupare partier vatten med öppen vattenspegel (Figur 4). När vattennivåerna har varit som högst har vattenbundna organismer kunnat förflytta sig i mellan dammarna. Den norra dammen omgärdas av en större vattenfylld zon med ett djup på 10–30 cm, denna yta är bevuxen med halvgräs och tågväxter. Samtliga dammar hade ett rikt djurliv med flera olika arter av dykare och sländlarver. Delar av området torkar ut under sommaren, men de djupare partierna bedöms hålla vatten under hela säsongen.

Miljöerna som omgärdar vattenpartierna består av produktionsskog i olika tillväxtstadier. En yngre tallplantering i direkt anslutning är en miljö genom vilken djuren kan röra sig på väg till andra delar av sin livsmiljö och planteringen kan potentiellt även fungera som viloplats under grod- och kräldjurens vinterdvala (Figur 5).

Figur 4. Öppet vatten i inventeringsområdet.

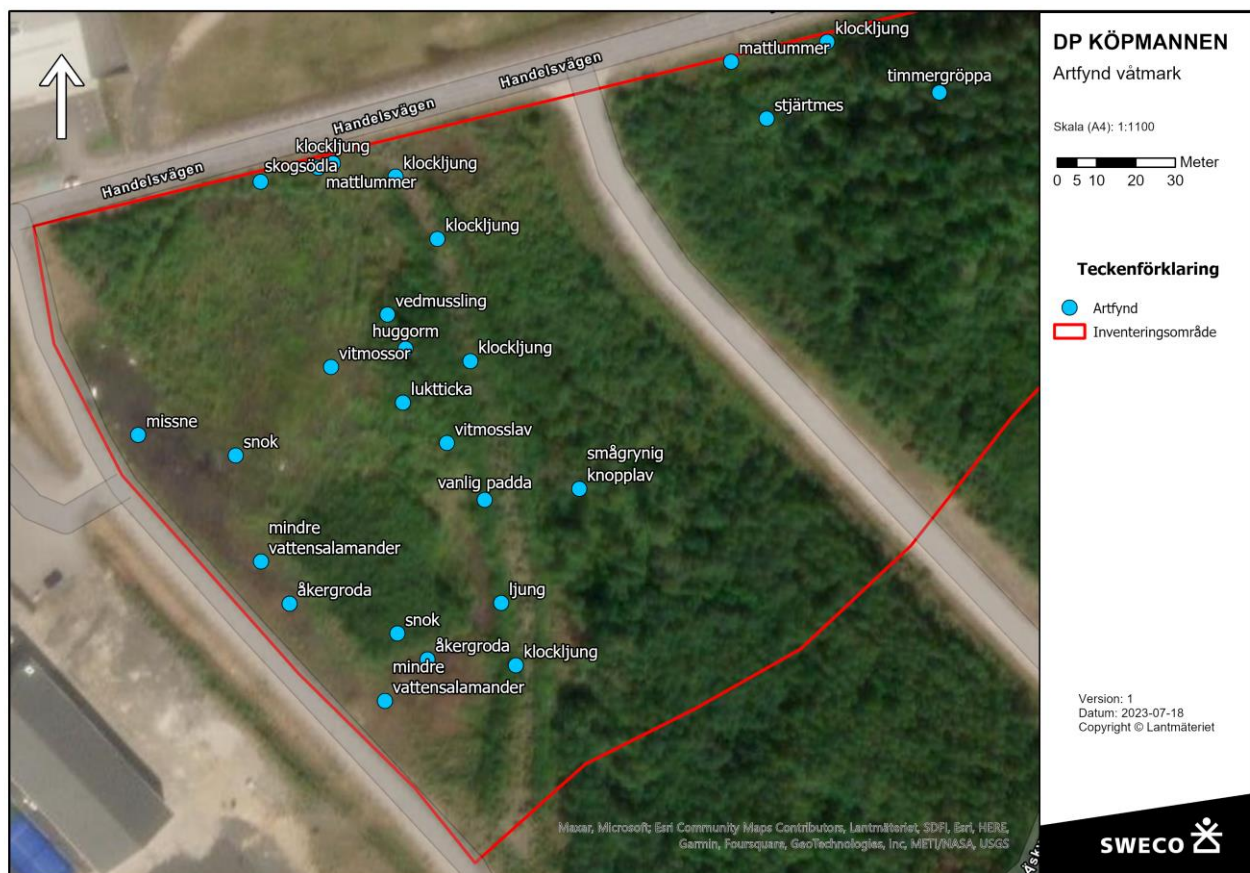
Figur 5. Ung tallplantering på det bankade avsnittet som löper öster om vattnet.

3.2 Resultatet av fältinventeringen

Samtliga öppna vatten genomsöktes och bägge inventeringstillfällena gav positivt utslag för förekomster av grod- och kräldjur. I Figur 6 framgår arterna och var i området dessa observerades.

Under inventeringen den 18:e april 2023 observerades tre (3) olika individer av mindre vattensalamander (Figur 7), en padda (Figur 8), en skogsödla samt en huggorm.

Vid inventeringen den 9:e juni 2023 observerades tre adulta (lekmogna) åkergrodor, en adult mindre vattensalamander, en adult vanlig snok, ett ömsskinn från en vanlig snok (Figur 9) och förekomster av åkergrodeyngel i samtliga vattensamlingar (Figur 10).

Figur 6. Artfynd i våtmarken och dammen.

Figur 7. Mindre vattensalamander.

Figur 8. Vanlig padda.

Figur 9. Ömsskinn från snok.

Figur 10. Rom och yngel.

4. Slutsatser

Vid båda tillfällena observerades grod- och kräldjur. Arter som observerades var adulta individer av mindre vattensalamander, vanlig padda, åkergroda, skogsödlå, snok och huggorm samt yngel av åkergroda. Inventeringsområdet hyser därmed livsmiljöer för flertalet arter grod- och kräldjur. Alla är de skyddade enligt lag formulerat i artskyddsförordningen. För alla de påträffade arterna har miljöerna i inventeringsområdet födosöksfunktion och passagefunktion och potentiellt också vilofunktion under vinterdvalan. För åkergroda har området dessutom fortplantningsfunktion, detta gäller sannolikt även för mindre vattensalamander. För dessa arter är det undersökta området vad som i artskyddsförordningen menas med fortplantningsområde. Därmed krävs samråd med tillståndsgivande myndighet om här planeras verksamheter som riskerar att områdenas ekologiska funktioner inte längre blir kontinuerliga i tid och rum. Om verksamheten inte kan planeras på så sätt att risken för skada blir godtagbart liten finns möjligheten att vidta skyddsåtgärder.

Skyddsåtgärderna ska säkerställa kontinuerlig ekologisk funktion. Det kan handla om att vidta åtgärder vid anläggandet, såsom att utföra potentiellt störande verksamheter vid en mindre störande tid på året eller att flytta på eller i förväg anlägga nya livsmiljöer som ersätter de som går förlorade. För groddjur innebär detta att säkra tillgången till det som riskerar försvinna:

- lämpliga viloplatser (såsom stenrosen, vägbankar, blockiga brynmiljöer och skog)
- lämpliga fortplantningsområden (såsom vattendamm med varierande strandlinje, lämplig vegetation och lämplig permanent samt solinstrålning)
- lämpliga födosöksområden (såsom småvatten, vegetation med rikt insektsliv)
- säker passage mellan dessa (såsom groddjurspassage, varningsskyltning)

Vidare är det viktigt att vattenmiljöer avsedda för groddjur inte hyser rovfiskar och kräfter då dessa är predatorer på rom och yngel.

Slutligen är den rumsliga kontinuiteten, konnektiviteten, mellan olika geografiska områden även i det större landskapsperspektivet viktig för den genetiska variationens skull och här kan kollisionrisken minskas med säkra faunapassager. I vissa fall kan varningsskyltning, för att uppmärksamma trafikanterna på det egna ansvaret att värna grod- och kräldjur, ha effekt.

5. Referenser

Artskyddsförordning (2007:845)

Hallengren, A. & Blank, H. (2010) Manual för uppföljning i skyddade områden – Skyddsvärda däggdjur samt grod- och kräldjur. Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket. (2009). Våtmarksinventeringen – resultat från 25 års inventeringar. Rapport 5925.

Naturvårdsverket. (2009). Handbok för artskyddsförordningen, Del 1 – fridlysning och dispenser. Handbok 2009:2, utgåva 1

Skogsstyrelsen, 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen, Jönköping.

Svenska institutet för Standarder. (2014). Svensk Standard SS 199000:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Svenska institutet för Standarder, Stockholm.

Svenska institutet för Standarder. (2014). Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000. Svenska institutet för Standarder, Stockholm.

Bilaga 1

Artlista

Grod- och kräldjursinventering DP Köpmannen, Älmhult

Marliden, Nina
2023-08-29

Tabell. Arter av grod- och kräldjur funna i DP Köpmannen, fastigheten ÄLMHULT ÄSKYA 1:27, Älmhults kommun datumen 2023-04-18 och 2023-06-09.

Vetenskapligt namn	Artnamn	Kategori	Antal
<i>Rana arvalis</i>	åkergroda	Fridlyst 6 §. N-art.	3 adulta + rom
<i>Natrix natrix</i>	snok	Fridlyst 6 §	2 adulta + öms
<i>Lissotriton vulgaris</i>	mindre vattensalamander	Fridlyst 6 §	5 adulta
<i>Vipera berus</i>	huggorm	Fridlyst 6 §	1 adult
<i>Zootoca vivipara</i>	skogsödla	Fridlyst 6 §	1 adult
<i>Bufo bufo</i>	vanlig padda	Fridlyst 6 §	1 adult